

PRIM MINISTRU

515: 6 octombrie 2026

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție și în temeiul art. 25 lit. (b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, Guvernul României formulează următorul:

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă pentru modificarea Legii nr. 127/2017 privind instituirea Zilei Naționale de Cinstire a Martirilor din Temnițele Comuniste*, inițiată de domnul senator USR Cristian Ghinea împreună cu un grup de parlamentari USR și neafiliați (**Bp. 407/2026**).

I. Principalele reglementări

Inițiativa legislativă are ca obiect de reglementare modificarea *Legii nr. 127/2017 privind instituirea Zilei Naționale de Cinstire a Martirilor din Temnițele Comuniste, cu modificările și completările ulterioare*, în sensul modificării datei de comemorare din 14 mai în 16 august.

Totodată, se propune modificarea art. 3 din lege, în sensul includerii în cadrul materialelor informative și a emisiunilor difuzate de către Societatea Română de Televiziune, Societatea Română de Radiodifuziune și Agenția Națională de Presă AGERPRES, ocazionate de celebrarea zilei de 16 august, a referirii speciale la operațiunile de represiune împotriva reprezentanților partidelor politice democratice desfășurate începând cu noaptea de 15 spre 16 august 1952.

II. Observații

1. În raport cu fundamentarea istorică a inițiativei legislative, apreciem că măsura propusă este susținută de argumente istorice pertinente.

Astfel, după încheierea celui de-al Doilea Război Mondial, Mișcarea Legionară se afla într-o stare de dezorganizare și activă în ilegalitate. În contextul instaurării guvernului pro-comunist condus de Petru Groza, conducerea Mișcării Legionare a purtat negocieri cu reprezentanții Ministerului de Interne, care s-au concretizat, în toamna anului 1945, într-un acord de încetare a ostilităților. În baza acestuia, autoritățile s-au angajat să înceteze arestările foștilor legionari, iar aceștia să nu mai desfășoare activități împotriva noului regim. Acordul a fost făcut public la 9 decembrie 1945, iar foștii membri ai Mișcării Legionare au fost invitați să se prezinte la organele de poliție pentru intrarea în legalitate și obținerea documentelor de identitate, fiind asigurați că nu vor fi arestați. Totodată, au fost eliberați cei arestați în cursul anului 1945.

Deși autoritățile și-au respectat inițial angajamentele asumate, această operațiune a avut și efectul actualizării evidențelor privind membrii activi ai Mișcării Legionare și identificării persoanelor considerate periculoase de către regim. Aceste informații au fost ulterior utilizate la pregătirea acțiunii de arestare în masă desfășurate în anul 1948.

Potrivit documentelor de arhivă, operațiunea a fost pregătită încă din luna ianuarie 1948, prin întocmirea listelor persoanelor ce urmau a fi arestate, și a fost pusă în aplicare în noaptea de 14/15 mai 1948, în baza Ordinului operativ nr. 5 din 13 mai 1948 al Direcțiunii Generale a Siguranței Statului. Ordinul prevedea arestarea unor categorii determinate de persoane, respectiv legionarii reîntorși din Germania după 23 august 1944, cei care intraseră în legalitate în urma acordului din decembrie 1945, legionarii care activaseră ulterior în partidele istorice și alte persoane identificate ca având activitate în organizațiile legionare. Până la 22 mai 1948, fuseseră arestate 1235 de persoane din totalul de 1571 înscrise pe liste.

În aceste condiții, analiza documentelor istorice conduce la concluzia că arestările din noaptea de 14/15 mai 1948 au avut ca obiect principal membrii și foștii membri ai Mișcării Legionare și nu pot fi considerate momentul în care au fost reprimăți, în mod nediferențiat toți

opozanții politici ai regimului comunist. Din această perspectivă, fundamentarea istorică a *Legii nr. 127/2017* necesită o reconsiderare în raport cu cercetările istorice și documentele de arhivă disponibile.

Pe de altă parte, documentele istorice relevă că, în noaptea de 15/16 august 1952, autoritățile comuniste au declanșat o amplă operațiune de arestare și internare administrativă, desfășurată în baza Ordinului DGSS nr. 490/Cabinet din 9 august 1952. Aceasta a vizat foștii membri ai conducerilor Partidului Național Țărănesc, Partidului Național Liberal, Partidului Social Democrat Independent, Ligii Apărării Național – Creștine – Partidul Național Creștin, precum și persoane care ocupaseră funcții importante în aparatul de stat interbelic sau *”funcții de răspundere la fosta Casă Regală”*. Cei arestați au fost internați administrativ în colonii de muncă pentru perioade de până la 60 de luni, fiind considerați de regim *”elemente periculoase pentru regimul de democrație populară”*. Situațiile întocmite ulterior de Ministerul de Interne indică faptul că măsurile represive au vizat peste 16000 de persoane, apreciate ca prezentând pericol pentru securitatea statului prin trecutul lor politic.

Analiza anterior prezentată este fundamentată pe documente de arhivă și pe literatura de specialitate, având ca principale repere bibliografice lucrările lui Ilarion Țin, *Istoria Mișcării Legionare, 1944-1968* (Editura Cetatea de Scaun, 2012) și Nicoleta Ionescu – Gură, *Munca forțată din România în regimul comunist. Internările administrative din perioada Gheorghe Gheorghiu – Dej* (Editura Corint, 2017).

Având în vedere aceste elemente, apreciem că data de 16 august reflectă într-o măsură mai adecvată caracterul represiunii generalizate exercitate de regimul comunist împotriva reprezentanților partidelor istoric, al elitelor politice și ai altor categorii de persoane considerate indezirabile din motive politice.

2. Având în vedere exigențele constituționale și legale prevăzute de art. 74 alin. (4) din *Constituția României, republicată*, și de *Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, referitoare la prezentarea propunerilor legislative numai în forma cerută pentru proiectele de lege, semnalăm că formula de atestare a legalității adoptării legii are cuprinsul prevăzut de art. 46 alin. (7) din *Legea nr. 24/2000*: *”Această lege a fost adoptată de Parlamentul*

României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (1) sau (2), după caz, din Constituția României, republicată.”

Astfel, cu privire la formula de atestare a legalității adoptării legii, apreciem oportună eliminarea art. 77 alin. (2) în ceea ce privește posibilitatea Președintelui de a cere Parlamentului reexaminarea legii înainte de promulgare.

Totodată, atașăm prezentului punct de vedere, opiniile Societății Române de Radiodifuziune și Societății Române de Televiziune, transmise prin adresele nr. 100/4136/09.07.2026 și nr. C494/10.07.2026.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere obiectul de reglementare, Parlamentul va decide cu privire la oportunitatea adoptării acestei prezentei inițiative legislative.

Cu stimă,

Ilie – Gavril BOLQJAN

Domnului senator Mircea ABRUDEAN
Președintele Senatului